

ALEXANDRU SADI-IONESCU: „DEVOTAT SLUJITOR AL CĂRȚII, DĂRUIT „CU CEA MAI EVANGHELICĂ RĂBDARE”

Genoveva SCOBIOALĂ,
manager, departamentul Marketing

Printre personalitățile de mare prestigiu cultural care au contribuit la dezvoltarea bibliologiei, bibliografiei, la modul de utilizare eficientă a potențialului informațional este și Alexandru Sadi-Ionescu.

S-a format alături de alți mari bibliografi români – Ion Bianu, Barbu Theodorescu, Nerva Hodoș, Dan Simonescu, constituind echipa de aur a Bibliotecii Academiei Române. Posedînd o puternică forță spirituală, ei au pus bazele bibliografiei naționale. Au fost într-adevăr puternici și la propriu, din simplul motiv că pe atunci la Biblioteca Academiei activau în exclusivitate numai bărbați, prima femeie fiind angajată abia după al doilea război mondial... Amintim că Biblioteca Academiei Române a fost întemeiată în 1867, devenind, pe parcursul anilor, un teren extrem de prielnic pentru dezvoltarea unor asemenea talente.

Implicațiile lui Al. Sadi-Ionescu în istoria culturii române sunt puțin cunoscute în Basarabia, așa încît prezentul medalion biobibliografic va aduce mai

multă lumină asupra acestei demne de admirație figuri.

S-a născut la 21 iunie 1873, la Sainte-Maurice, în Franța, unde, în acel timp, își perfecționa tatăl său studiile.

Reveniți în țară, Alexandru își face studiile secundare la liceul *Matei Basarab*, iar cele superioare la Facultatea de Litere și Filozofie a Universității din București.

Născut să fie bibliotecar, susține în 1899 teza de licență *Bibliografia critică a călătoriilor făcute în Principatele Române de la 1700 la 1859*, avîndu-l îndrumător pe profesorul N. Iorga. Activitatea și-a început-o ca funcționar la Ministerul de Externe, dar în scurt timp pleacă peste hotare, în Franța și Belgia. Marea sa pasiune pentru carte l-a făcut să cerceteze și aici mai multe biblioteci, iar în 1902, reîntors în țară, este angajat la Biblioteca

Academiei Române, unde și-a dezvoltat adevărata vocație de bibliotecar.

Una din preocupările de bază ale lui Al. Sadi-Ionescu a fost clasificarea zecimală. Aflîndu-se la Bruxelles a vizitat Institutul Internațional de Bibliografie,

unde, la acea vreme, se lucra de zor la aplicarea acestui sistem științific de organizare a cataloagelor de bibliotecă. Instituind un sector al edițiilor periodice, a inițiat un catalog topografic, unul alfabetic, iar mai apoi și unul sistematic, aplicînd pentru prima dată clasificarea zecimală la o bibliotecă din țară, traducerea în limba română a acestui sistem aparținîndu-i. Conștientizînd avantajul științific al acestui principiu de organizare a informației, în 1915, cînd este numit la conducerea serviciului catalogării cărților, creează un astfel de catalog și al cărților, folosind atît indicii principali de clasificare, cît și toți indicii secundari. Astfel, marele catalograf asigură pătrunderea cunoștințelor umane cît mai repede la cititori pentru satisfacția lor informațională și sufletească.

Aceste principii de constituire a sistemului documentar le-a aplicat la organizarea temeinică a mai multor biblioteci specializate: la Ministerul Agriculturii și Domeniilor, la Institutul Economic Român, la Ministerul de Externe și, nu în ultimul rînd, la Biblioteca Ateneului Român.

Lui îi aparțin și primele instrucțiuni de organizare și catalogare a colecțiilor, care stau la baza funcționării serviciilor respective, în vigoare și astăzi. Alte lucrări normative demne de atenție, dar rămase în manuscris, sunt: *Planul pentru organizarea Bibliotecii Ateneului Român, Note și Planul pentru o Enciclopedie Română*.

Al. Sadi-Ionescu a desfășurat o largă activitate în domeniul bibliografiei. În colaborare cu un alt mare bibliograf, Nerva Hodoș, a elaborat *Publicațiunile periodice românești (ziare, gazete, reviste)*, catalog alfabetic; 1820 – 1906, volumul întîi, lucrare de proporții (cuprinde 4302 titluri), temeinică, de adînci și

dificile investigații, rămasă drept model și structură de organizare a unei bibliografii a presei pînă în zilele de azi.

Publicat în 1913, acest gen de descriere bibliografică stă la baza bibliografiilor de mai tîrziu și cuprinde datele de apariție, titlurile, aparatul redacțional și chiar unele fragmente selective din cele mai importante articole. Lucrarea a fost apreciată nu numai în țară, ci și peste hotare (la o Conferință Internațională din Varșovia) drept „cea mai importantă bibliografie retrospectivă pentru periodice.”

Alte bibliografii planificate, direcționate și redactate sunt: *Bibliografia economică română, Istoriografia română în 1921-1922, Bibliografia românească modernă*, opere lucrate, finisate și publicate ulterior de către colegi. Miile de fișe întocmite cuprindeau și publicații cu valoare internațională, pe care, selectate riguros, le trimitea la Bruxelles pentru *Contribuții la Repertoriul bibliografic universal*, la care fusese un colaborator activ pe parcursul mai multor ani, contribuind, prin prețioase informații furnizate, la cunoașterea în lume a culturii românești.

Erudiția de care dădea dovadă i-a permis să îngrijească de-a lungul anilor în *Universul literar* o rubrică cu numeroase buletine bibliografice, ce intenționau să fie începutul unei bibliografii naționale curente.

Meticulozitatea și spiritul metodic o recunoaștem și în varietatea cataloagelor, a bibliografiilor, care au făcut ca tezaurul de publicații de la Academia Română să fie utilizat de către cercetători din diferite domenii.

Preocupările sale pentru bibliografie s-au materializat și într-un început de biobibliografie, cum ar fi cea a medicului, omului politic și animatorului

cultural Nicolae Kretzulescu, pe a cărei copertă, publicată mult mai târziu, scria: *După însemnările lui Al. Sadi-Ionescu.*

De asemenea, prin notele biobibliografice, cu dragoste și căldură, a înviat mai multe nume de prieteni-colegi în compartimentul *Tovarășii de muncă dispăruți* din volumul comemorativ *Lui Ion Bîanu, amintire*, București, 1921.

Bunăvoința și generozitatea, nepotolita sete de muncă ce îl caracteriza i-a permis să fie și un bun cadru didactic pentru mai multe generații. *Cursul de biblioteconomie* predat la Școala Superioară de Arhivistică și Paleografie în 1925-1926, este considerat drept începutul învățămîntului bibliologic din România. Cursul, care cuprindea peste o mie de pagini și conținea exemple de descriere sub toate aspectele, a rămas nepublicat, dar ascultat cu dragoste de mulți bibliotecari, printre care: Lapedatu, Lupu, Baiculescu, Perpessicius și încă multe alte personalități marcante. Mai târziu, Perpessicius avea să noteze că acest „devotat slujitor al cărții” s-a stră-

duit „să inițieze generații de bibliotecari cu cea mai evanghelică răbdare, cu cel mai tineresc entuziasm”.

Oameni, formați de el, i-au continuat opera, pe care nu a reușit s-o publice. Moartea l-a luat pe alte tărîmuri la numai 54 de ani, în timp ce scria indicele de clasificare pe o nouă carte intrată în colecțiile Bibliotecii Academiei.

Acestea au fost realizările deosebite, bogate, multilaterale și inedite din activitatea lui Al. Sadi-Ionescu, care prin spiritul său de organizator, prin conținutul lucrărilor elaborate, prin dăruire la formarea unor pleiade de bibliografi a reușit să-și înscrie cu autoritate numele în domeniul bibliografiei, lăsînd urme trainice în tot ce a făcut.

Ritmul modernizării nu trebuie să ne facă să uităm de înaintași, tocmai de aceea, la cele opt decenii de la plecarea fără întoarcere a lui Al. Sadi-Ionescu ne amintim cu recunoștință despre cel care s-a dăruit cauzei bibliotecilor pentru ca ele să-și îndeplinească menirea.

Referințe:

1. *Alexandru Sadi-Ionescu // Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România. 1867 – 1967. Cartea centenarului.* – București : Ed. Academiei Republicii Socialiste România, 1968.
2. Buluță, Gh., Petrescu, V. *Galeria bibliologilor români.* – Târgoviște: Ed. Bibliotheca, 2003.
3. Georgescu-Tistu, N. *Cartea și bibliotecile.* – București: Ed. Științifică, 1972.